

[**Ministeren for handel, industri og søfart.**] og målere benyttede måle- og vejerredskaber, fremtidig alene skal varetage dette tilsyn.

De merudgifter, gennemførelsen af det foreliggende lovforslag vil medføre, anslås til ikke at ville overstige 60 000 kr. årligt; hertil vil dog komme visse eengangsudgifter til anskaffelse af fornødent kørselsmateriel, apparater og værktøj m. v. til brug for eftersynet, hvilke udgifter dog ikke skønnes at ville overstige 30 000 kr.

De pågældende udgifter tænkes dækket ved fastsættelsen af passende afgifter for justeringen af måle- og vejerredskaberne samt ved fastsættelse af et mindre gebyr for foretagelse af den i lovforslagets § 7, stk. 1, foreskrevne justering af ikke tidligere justerede veje- og måleredskaber. Løvrigt er det ministeriets tanke at foreslå, at justervæsenets udgifter ved tilsynet med de statsautoriserede vejere og måleres veje- og måleredskaber skal dækkes af de årlige beløb, der indgår i vejnings- og målingsfonden. Justervæsenets tilsyn med de statsautoriserede vejeres redskaber har hidtil kostet mellem 8 000 og 10 000 kr. om året.

Med hensyn til lovforslagets bestemmelser iøvrigt tillader jeg mig at henvise til de enkelte paragraffer og de dertil knyttede bemærkninger. Lovforslaget er vedtaget i det høje landsting med nogle mindre ændringer af §§ 5 og 6, og jeg anbefaler det til hurtigt og velvillig behandling også i det høje folketing.

Lars P. Jensen: Det kan ikke nægtes, at der er sket store ændringer med mål og vægt, altså de redskaber, der bruges, når en vare skal måles eller vejes, fordi den skal omsættes eller vurderes.

Den historiske oversigt, der indleder bemærkningerne til lovforslaget, er yderst interessant. Den belyser udviklingen fra de første primitive måle- og vejerredskaber taget fra naturen: fod, skridt og æggeskallen, der blev brugt som rummål, eller korn og frø; der dengang blev brugt som normer, og de ædle metaller, som nu vurderes og måles i karat; karat er det arabiske navn for johannesbrødets kerner, som dengang i de teknisk set primitive samfund blev brugt som normer for vægtlodder.

Ser man på nutidens moderne måle- og vejerredskaber, skal man ikke have særlig stærke briller på for at se forskellen. Man stræbte altså allerede dengang, selvom handelen på det udviklingstrin var meget lidt

udviklet, imod at få faste normer for de redskaber, man benyttede ved vejning og måling, og det må da samtidig have været meningen, at de redskaber, der blev brugt, skulle følge normerne; ellers kan der ikke have været nogen mening i det hele. Da datidens samfund havde fundet de normer, man ville bruge, taget fra naturen, fra det menneskelige legeme, stillede de under det offentliges varetægt; efter den historiske redegørelse var det offentlige dengang guderne. Man må jo indrømme, at med hensyn til beskyttelsen af normerne er der også sket en mærkbar udvikling fra datidens guder til nutidens handelsministre. De har, om jeg så må sige, fået en mere konkret form.

Alle disse udtryk for mål og vægt, der har deres oprindelse i eller fra naturen, har det været vanskeligt at få ændret. En hel del af disse er jo gået ind i folkesagnene eller i ordsprogene som f. eks.: „man bør forvalte sit pund godt“ eller „man bør ikke sætte sit lys under en skæppe“. Ja, der er mange ældre mennesker, der endnu ikke kan anvende de moderne udtryk for veje- og måleredskaber, som blev lovfæstet her i landet i 1907. Tænk blot på anekdoten om den gamle kone, der kom ind hos købmanden og forlangte $\frac{1}{4}$ pund kaffe. Hertil svarede købmanden: Ja, men kære Maren, det hedder det jo ikke mere, det hedder jo kilo. Hvertil Maren så svarer: Å, Herre Gud, er det nu også lavet om, lad mig så få $\frac{1}{4}$ pund kilo da. Man kan heller ikke forlange, at noget gammelt og indgroet skal kunne ændres på kort tid, og det må indrømmes, at det første forsøg, der blev gjort herhjemme på at få ordnede, ensartede og betryggende forhold på dette vigtige felt, ikke helt lykkedes. Forordningen af 1683 fastslog, at inden et år skulle alle veje- og måleredskaber „være rettede og stemplede“, ligesom ingen veje- og måleredskaber i fremtiden måtte forfærdiges uden at være i overensstemmelse med originalerne — det, som vi nu kalder rigsprototyper —, og selvom der i samme forordning blev indsat strenge straffebestemmelser, er vi altså ikke nu, 266 år efter, kommet til vejs ende eller har fået løst de opgaver, forordningen tilsigtede at løse.

Vort nuværende system, metersystemet, blev som før nævnt lovfæstet her i landet d. 4. maj 1907. Loven var et resultat af mange overvejelser, kommissionsarbejde, indhøstede erfaringer, og det vigtigste var vel, at metersystemet efter fransk mønster var indført i landene omkring Danmark. Frankrig var det første land, der indførte det i